

Mindretallenes Hus

INTERREG 4A projekt "Mindretallenes Hus"

BUND DEUTSCHER

NORDSCHLESWIGER

INTERREG4A
SYDDANMARK-SCHLESWIG-K.E.R.N.

Mindretallenes hus i Flensborg

Hvad er visionen

I Flensborg, centrum i den dansk-tyske grænseregion og sæde for Federal Union of European Nationalities (FUEN), er det vores vision at etablere "Mindretallenes Hus – Nordisk-Europæisk Forum for nationale mindretal."

Sydslesvigudvalget – udvalget, som administrerer Folketingets bevilling til Sydslesvig – har finansieret denne forundersøgelse og konceptudvikling til etablering af "Mindretallenes Hus – et Europæisk Informations- og Dokumentationscenter."

Gennem INTERREG-støtten bliver det muligt for os at udnytte vores projekt „Mindretallenes Hus“ til en videreførelse af ideen i 2013-2015 for at gøre mindretallenes kompetencer og deres mangfoldighed mere synlige og nyttige for samfundet som helhed.

Mindretallenes Hus forbinder en konkret idé (bygning) med en virtuel vision (realisering af europæiske mindretals udfordringer og muligheder). Den nordiske samfunds- og demokratimodel samt mindretallenes erfaringer fra det dansk-tyske grænseland har væsentlig indflydelse på etableringen af Mindretallenes Hus.

Renoverings- og udviklingsprocessen af bygningen finder sted sideløbende med udvidelsen af opgavespektret og professionaliseringen af mindretallenes varetagelse af deres interesser.

Selve ejendommen til Mindretallenes Hus er købt – men den skal renoveres.

Udfordringerne og mulighederne for Europas mindretal er identificeret – de skal løses henholdsvis realiseres.

På de følgende sider giver vi et indblik i vore ideer om, hvordan vi kunne forestille os at realisere et Mindretallenes Hus.

- Tidsramme: færdiggørelse 2017
- Omkostninger: 3,5 millioner euro

Hvilken rolle skal dette center spille:

- Kontaktsted for alle spørgsmål angående de nationale mindretal i Europa.
- Bygge bro mellem politik, videnskab og samfundsudvikling.
- Være kommunikator, idégiver og iværksætter.
- Vise, at mindretal ikke kun er en belastning i form af ansøgninger/tilskud, men også i høj grad "leverer" merværdi.
- Oplyse, informere og formidle viden.
- Tilbyde unge mennesker mulighed for at realisere deres ideer og visioner.
- Udvikle europæiske projekter og generere EU-midler.
- Bygge bro mellem flertalsbefolkningen og (nye og gamle) mindretal.
- Mindske og forhindre konflikter.
- Beskytte og fremme sprog samt synliggøre og udbygge den naturlige flersprogethed af regionalsprog og mindretalsprog i Europa.
- Drage nytte af mindretallenes solidaritet, og med konkrete projekter bidrage til, at romaerne i Europa opnår anerkendelse.
- Tydeliggøre og udnytte de potentialer i Europa, som fremmer regionerne ved mindretallenes virke.

Hvem – Europas mindretal og FUEN

Målgruppen for Mindretallenes Hus er de 100 millioner indbyggere, som bekender sig til de nationale mindretal henholdsvis taler et regionalt sprog eller et mindretalssprog.

Europas mindretal

I Europas 47 lande eksisterer omkring 340 nationale mindretal med ca. 100 millioner medlemmer. Dette svarer til 14 pct. af den samlede befolkning og betyder, at hver 7. europæer er medlem af et nationalt mindretal.

I den Europæiske Union eksisterer 156 nationale mindretal. Det samlede befolkningstal i Europa regnes for at være omkring 450 millioner personer. Knap 37 millioner af de 450 millioner tilhører et nationalt mindretal.

Alene i den europæiske del af Rusland findes der 45 mindretal/nationaliteter, fulgt af Ukraine med 21 og Rumænien med 19 mindretal. Andelen af mindretal i den samlede befolkning varierer mellem få procenter og en tredjedel og mere. I toppen ligger Letland, Moldavien, Estland, Serbien og Montenegro.

I de fleste europæiske stater lever Roma (28), fulgt af tysksprogede (27) og russiske mindretal (9 i de europæiske og 7 i de asiatiske lande).

Der tælles 87 forskellige nationer i Europa, 33 af dem danner en stat. Der er i alt 90 sprog i Europa; 37 nationalsprog, og 53 bliver tilregnet de ”statsløse sprog” (sprog uden ”kin-state”).

FUEN

FUEN (Federal Union of European Nationalities) er en europæisk paraplyorganisation, grundlagt i 1949, med 90 medlemsorganisationer i 32 europæiske lande, heriblandt 22 EU-lande. FUEN er derved talerør for ca. 1/3 af de nationale mindretal og udgør dermed en vigtig europæisk interesseorganisation og er den civile, mindretalspolitiske aktør for denne gruppe.

FUENs primære mål i overensstemmelse med vedtægterne er at vedligeholde og fremme mindretalenes identitet, sprog og kultur og derved bidrage til den sproglige og kulturelle mangfoldighed. Samtidig skal FUEN overordnet være med til at sikre Europas værdigrundlag og åndelige arv.

FUEN understøtter dannelsen af et samfund, som baserer på fælles værdier, historie og kultur.

FUEN repræsenterer medlemmernes interesser på europæisk plan og derved over for de europæiske organisationer, især EU og Europarådet. FUEN varetager medlemmernes interesser og sikrer politisk participation. Endvidere fungerer FUEN som informations- og dialogplatform. FUEN formidler derved den europæiske mindretalspolitik og er bindeled til den brede offentlighed.

Hvorfor – begrundelsen

Kun få mennesker i Europa ved, at hver 7. europæer er medlem af et nationalt mindretal. Tit er ikke engang mindretallene selv klar over denne store mangfoldighed, de udgør.

Interesserevaretagelsen, synligheden og organisationsgraden af de nationale mindretal på europæisk niveau er svag og trænger til at blive styrket. De europæiske mindretal betegnes ikke med urette som en "vel bevaret hemmelighed i Europa".

Først når mindretal gør opmærksom på sig selv enten gennem krise/konflikt (Balkan, Baskerlandet, Nordirland) eller gennem særlige traditioner (folklore, folkeskikke), lægger omverdenen mærke til mindretallene.

Mindretallenes Hus skal i sin funktion som dokumentations- og informationscenter bekæmpe manglen på viden om mindretallene og yde et målrettet oplysningsarbejde inden for såvel mindretallene som flertalsbefolkningerne.

Mindretallenes Hus skal integreres som et led i et "Europæisk Forum" som spænder bredt. Dette åbner muligheden for at andre europæiske mindretalsregioner kan deltage med egne initiativer. F.eks. en politisk repræsentation i Bruxelles eller et kompetencecenter for sproglig mangfoldighed.

Mindretallene råder nemlig over kompetencer, som er af stor betydning for Europa. Mindretallene genererer en merværdi, som i krisetider og i en tid med mangel på orientering har stor betydning. Naturlig flersprogethed, konfliktmanagement, innovation igennem kreativitet, økonomisk produktion, kulturel mangfoldighed, forbillede for integration m.m.

Mindretallenes Hus skal tydeliggøre det kulturelle, økonomiske, videnskabelige, mediemæssige og intellektuelle potentiale af Europas mindretal og bidrage til, at dette kan udnyttes til fordel for det almene fællesskab.

Men også med henblik på deres egen fremtid har mindretallene i Europa brug for de kompetencer, et mindretalscenter råder over. Der findes mere eller mindre velorganiserede mindretal, der er rustede for fremtiden. Mange har dog store problemer, nogle er endda truet på deres eksistens.

Vores initiativ skal være et samlingssted for rådgivning, best practice, inspiration og hjælp til selvhjælp.

Der findes en mangfoldig videnskabelig litteratur om europæiske mindretal. Det er derfor ikke en mangel på indsigt der er problemet, men en mangel på realisering af indsigten.

Mange af de små mindretal har derudover brug for et stærkt talerør, der formidler deres budskaber i Europa og i deres eget land. Mindretallenes Hus skal sammen med paraplyorganisation FUEN styrke dette lobbyarbejde.

Udfordringerne og mulighederne er mangfoldige – aktiviteterne fokus skal derved altid ligge tæt op ad mindretallenes konkrete behov.

Der er brug for et Mindretallenes Hus for og om mindretallene.

Hvordan – huset med tre søjler

De tre bærende søjler for Mindretallenes Hus er:

- Markedsføring
- Information, dokumentation og kommunikation
- Servicering

Emnerne som "Mindretallernes Hus" skal arbejde med, er altid afhængige af "kundernes", dvs. mindretallenes behov og de til rådighed stående ressourcer.

Det skal fremhæves, at vi ikke ønsker at etablere et nyt forskningscenter eller at konkurrere med videnskabelige institutioner.

"Mindretallenes Hus" mål er at omsætte viden i praksis, og i denne proces at fokusere på mindretallenes merværdi og mindretallenes konkrete behov.

Ved implementering af dette europæiske Informations- og Dokumentationscenter er det afgørende at søge medarbejdere blandt unge akademikere, journalister, studenter, lærere, lingvister m.fl., som er interesserede i at afprøve deres ideer i praksis og derved få mulighed for at indlede deres karriere med et eget projekt.

Mindretallenes Hus vil ligeledes stille rammer til rådighed for erfarne eksperter, som derved får mulighed for videreudvikle hhv. finde frem til nye forskningsprojekter.

Vi er af den opfattelse, at der ikke er mangel på gode, påtænkte projekter. Mange af disse projekter ligger allerede klar i skuffen og venter kun på at blive realiseret.

Markedsføring – kongrescenter og mindretallenes café

For at Mindretallenes Hus bliver en succes, skal den forankres i Flensborg bys befolkning og blive en naturlig del af den dansk-tyske grænseregion.

Informations- og Dokumentationscentret må ikke "gemme" sig, men skal være en synlig del af byen, kultur- og samfundslivet i regionen.

Centret bør kunne præsentere interessante tilbud, som også retter sig mod flerstalsbefolkning. Herved omsættes konkret den omtalte merværdi, som mindretallene råder over.

Summa Summarum: Der er behov for et attraktivt vindue, en udendørsreklamesøjle for det planlagte mindretalscenter.

Vi anbefaler derfor, at der etableres et kongrescenter og en mindretals-café i forbindelse med realiseringen af Mindretallenes Hus.

Kongrescenter i Mindretallenes Hus

Mindretallenes Hus skal kunne tilbyde seminarfaciliteter og derved give mulighed for kongresser, symposier m.m.

Mindretallenes Hus vil derfor ikke kun være relevant for Europas mindretal, men som attraktivt center også for den dansk-tyske grænseregion og for byen Flensborg.

Kongrescentret vil derudover være i tæt samarbejde med FUEN og med de i DialogForumNorden repræsenterede mindretal fra den dansk-tyske grænseregion. Det vil være muligt at tilbyde mange attraktive arrangementer af lokal, regional eller europæisk dimension.

Mindretallenes café

Ud mod Norderstraße ligger den gamle købmandsbutik C.C. Petersen. Her skal der opstå "et vindue til omverdenen", da der er planer om, at mindretallenes Café skal huses i den historiske bygning, som indtil sidste år har været Flensborgs ældste købmandsbutik.

Mulighederne er mangfoldige: Specialiteter fra de forskellige europæiske

mindretal kunne sælges, mindretallenes aviser kunne lægges frem eller også kunne der tilbydes mindretals kulinariske specialiteter. Endvidere er det meningen at der skal arrangeres oplæsninger og kulturelle arrangementer i mindretallenes café.

Målgruppen for mindretallenes café er naturligvis ikke udelukkende mindretalsrepræsentanter, men hele Flensborgs befolkning og turister, som gerne vil opleve det specielle mindretalsflair.

For kongrescentret såvel som caféen gælder det om at udvikle et bæredygtigt koncept.

Information – dokumentationscenter og kommunikationsafdeling

Mindretallenes eksistens blev allerede beskrevet som en vel bevaret hemmelighed. At man ved så lidt om mindretal og deres betydning er til dels selvforskyldt. Mindretallene informerer kun utilstrækkelig om sig selv.

Vi anbefaler derfor, at der i forbindelse med Mindretallenes Hus:

- dannes en afdeling for information og kommunikation,
- etableres et dokumentationscentrum om Europas mindretal.

Afdeling for information og kommunikation

Informations- og kommunikationsafdeling i Mindretallenes Hus må i samarbejde med alle relevante aktører i første omgang udvikle en professionel kommunikations- og informationsstrategi som basis for sin virksomhed.

Det gælder om at identificere mindretallenes og FUENs behov. Mulige fokuspunkter er:

- efficient mediarbejde
- kampagneduelighed
- presseinformationer
- årsberetninger, imagepublikationer
- print-, online- eller audio-beretninger.

En speciel udfordring og chance er kommunikationskanaler som blog, Twitter, Facebook, Google+, Youtube m.m., hvis udbredelse bliver større og større.

Den "traditionelle" journalistik er på grund af omkostningerne og ændrede kommunikations- og informationsteknikker i vanskeligheder. Informationer skal aktualiseres og de såkaldte nye medier indebærer muligheden for indhold af høj kvalitet. Der er her en attraktiv mulighed for at positionere Europas mindretal i den nye medie- og kommunikationsverden.

Dokumentationscenter om Europas mindretal

Den ofte citerede mangfoldighed af mindretal er ikke alene en vel bevaret hemmelighed, den er derudover ikke særligt kundevenligt dokumenteret. Der findes uden tvivl mange bøger og meget videnskabeligt materiale om mindretallene - faktaene er dokumenteret og undersøgt. Dog findes der i Europa intet mindretalsmuseum eller bare en mindretalsudstilling.

Vi anbefaler derfor, at der grundlægges et dokumentationscenter i forbindelse med Mindretallenes Hus:

Informations- og Dokumentationscentret kunne med en fast udstilling formidle mindretallenes mangfoldighed til besøgende. Skoleklasser, regionalbefolkningen, gæster fra mindretal fra hele Europa, politikere og andre interesserede kunne informere sig ved godt udarbejdet materiale. Derudover ville skiftende udstillinger om kunst, historie, arkitektur og folkeskikke i udvalgte mindretal øge tilbudet yderligere.

Udstillingen kunne indgå i et attraktivt dokumentationscenter ved siden af samlinger, foto-arkiver, digitale platforme eller et bibliotek.

Tjenesteydelser

– behovsorienterede tilbud

Mindretallenes Hus skal kunne servicere Europas mindretal. Vi foreslår, at der etableres en tilsvarende afdeling for tjenesteydelser.

Rådgivning vil være en af de væsentligste tjenesteydelser.

Vi tænker specielt på rådgivning ved projektansøgning og -gennemførelse, netværker og andre initiativer. Især med hensyn til legater fra den Europæiske Union er der muligheder, som slet ikke eller kun rudimentært udnyttes. Især hos de svage mindretal er der mangel på de nødvendige ressourcer og ofte på co-finansieringen. Mange gange er der også problemer med at finde projektpartnere i andre europæiske lande.

Mindretallenes Hus tilbyder assistance – fra projektansøgning til hjælp med co-finansieringen såvel som kontakt til mulige partnere.

EU's budgetramme fra 2014-2020, der p.t. bliver forhandlet, fordeler EU's støttemidler på ny. Herved byder det sig mulighed for Mindretallenes Hus at makere sig som ekspert på samme niveau som tilsvarende europæiske serviceinstitutioner.

I denne sammenhæng tænkes der på projekter og initiativer indenfor sprog, kultur såvel som udveksling, videreuddannelser, konferencer, medieprojekter men også understøttelser indenfor de europæiske strukturforanstaltninger og regionaludviklingsprogrammer (Interreg + strukturfonde (EFRE) / (ESF)) og Kohæsionsfonden.

En anden vigtig tjenesteydelse kunne bestå i spredningen og udnyttelsen af best-practice-eksempler. I de forskellige europæiske mindretal er der talrige kompetencer, som kunne bruges til stor fordel for andre mindretal.

Hvis f.eks. en børnehave i Nordfrisland overvejer at udvikle et tresproget koncept, ville det være tilrådeligt at hente oplysninger fra eksperter i Kärnten, som har samlet mange erfaringer inden for dette område i stedet for at starte helt forfra. Men en pædagog fra Nordfrisland kender ikke denne mulighed – han/hun skal bare vide, at man kan få informationer i Mindretallenes Hus.

I denne relation burde der overvejes at lave en kompetence og best-practice database.

En anden konkret tjenesteydelse kunne være formidlingen af ekspertviden i form af foredragsholdere, lærere og referenter.

En yderlig overvejelse er, at grundlægge et "mindretalsforlag" som kunne markedsføre og derved bidrage til udbredelsen af litteratur, musik og andre produkter.

Fokuspunkter – Roma-Projekt og RML2future

”Mindretallernes Hus” skal også være rammen for FUEN’s fokus-projekt. Udefra den nuværende fokusering i FUENs arbejdsområde kan der identificeres to fokuspunkter, som fra begyndelsen vil få deres faste plads:

RML2future

FUEN har i de sidste tre år opbygget en speciel ekspertise inden for regional- og mindretalssprog. I 2008 blev der på FUENs initiativ, i samarbejde med forskellige europæiske partnere, støttet et treårigt netværk til fremme af sprogenes mangfoldighed med specielt hensyn til regional- og mindretalssprog med 400.000 euro fra den Europæiske Kommission: RML2future.

Et udtrykkeligt mål for RML2future – netværket fortsatte også efter støtteperiodens udløb 2011 – er etableringen af et kompetencecenter for regional- og mindretalssprog.

RML2futures kompetencecenter skal samle ekspertise, tilbyde konkret støtte og udarbejde strategier for at sikre truede sprogs eksistens i Europa.

RML2future

Network for multilingualism and linguistic diversity

Roma-projektet

Alle strategier for at forbedre den økonomiske og sociale situation for romaerne bør omsættes og suppleres gennem initiativer, som skal øge accepten og den sociale anerkendelse af Europas største mindretal. Med dette mål skal solidariteten med romaerne realiseres gennem praksisorienterede foranstaltninger.

Mindretallenes medlemmer råder påviseligt over særlige sociale og interkulturelle kompetencer, som kvalificerer dem til at være formidler og brobyggere. I fællesskab og samarbejde med andre mindretal opnår romaerne derved større accept fra flertalsbefolkningen, udvikler en stærkere selvtægtelse og bliver ansporet til aktiv deltagelse i politiske og sociale processer.

Det tilsigtede sammenhold mellem mindretallene har ikke kun betydning for romaerne. Det styrker betydningen af alle mindretal og deres image i flertalsbefolkningen. De tilbyder en løsning af en aktuell problemstilling og viser at mindretal er en merværdi for hele samfundet.

Dansk-tysk grænseregion

Informations- og Dokumentationscentret skal engagere sig for alle europæiske mindretal og især for de 90 medlemsorganisationer af FUEN.

Vores opfattelse er, at Flensborg som lokalitet og ”hovedstad for mindretallene” er et godt, klogt og indlysende valg.

Mindretallenes Hus skal integreres som et led i et ”Europæisk Forum”. Dette spænder bredt og åbner muligheden for andre europæiske mindretalsregioner at deltage med egne initiativer. F.eks. med en politisk repræsentation i Bruxelles eller et kompetencecenter for sproglig mangfoldighed.

Grundforudsætningerne

Ideen at etablere et Mindretallenes Hus er opstået i den dansk-tyske grænseregion og knyttet til pakhuset i Norderstraße ved Flensborghus. Det danske mindretal har i høj grad ledsaget, støttet og inspireret processen.

Den danske stat og især Sydslesvigudvalget har med finansiel og ideel understøttelse animeret til at tage fat på dette ambitiøse forehavende.

FUEN-historie / grænselandshistorie

FUENs historie er tæt knyttet til historien om det dansk-tyske grænseland. Friserne, danske og tyske mindretalsmedlemmer tilhører FUENs grundlæggere og senere fulgte sintierne. Siden 1992 ligger FUENs generalsekretariat i Flensborg.

Den historiske overenskomst mellem nationaliteterne og mindretallene / flertallet i det dansk-tyske grænseland er eksemplarisk. Der er tale om en udvikling ”fra et mod hinanden over et ved siden af hinanden til et med hinanden”. Denne udvikling er en central inspirationskilde.

FUEN og det internationale mindretalsengagement har høj accept i grænseregionen, som også viser sig derved, at præsidenten og vicepræsidenten er forhenværende formænd fra det tyske og det danske mindretal.

Det regionale potentiale

Vigtigt for succesen er forankringen i regionen og i byen Flensborg. Det dansk-tyske grænseland er bevidst om betydningen af mindretalsmodellen, og vil styrke den model for at fremme en regional markedsføring, herunder med fokus på den geografiske placering.

Kompetenceanalysen „Minderheiten als Standortfaktoren der deutsch-dänischen Grenzregion“ (mindretal som lokationsfaktor i den tysk-danske grænseregion), som blev initieret af landdagen i Kiel, er en vigtig inspirationskilde, idet den eksplicit opfordrer til at udnytte de regionale mindretalskompetencer - netop det er Informations- og Dokumentationscentrets målsætning.

Bygningerne

Mindretallenes Hus skal placeres i to bygninger i umiddelbart naboskab til Flensborghus, som er hovedsæde for det danske mindretal. Bygningerne er:

- 1) det gamle historiske pakhus.
- 2) den gamle købmandsbutik fra familien Petersen.

For pakhuset foreligger de første tegninger fra et arkitektfirma. En sanering af det fritstående, firetagers hus er nødvendigt og en ny opgang er planlagt. Bruttoarealet er 600 m².

Købmandsbutikken har i over 100 år været i familie Petersens besiddelse, og butiksfacaden ligger ud til Norderstraße i Flensborg. De nederste forretningslokaler og familiens festsal er til rådighed for FUEN-sekretariatet.

Det er planlagt at placere Mindretallenes Café og kontorlokaler i købmandsbutikken.

Projektets finansering

Resultatet fra de første beregninger er, at omkostningerne for saneringen og ombygningen af pakhuset og købmandsbutikken anslås til omkring 3,5 millioner euro.

Ved siden af omkostningerne for renoveringen skal man også sikre de løbende driftsmidler – lønudgifter, afgifter osv. Driftsomkostninger for Mindretallenes Hus vil kræve en årligt finansiering på ca. 500.000 euro.

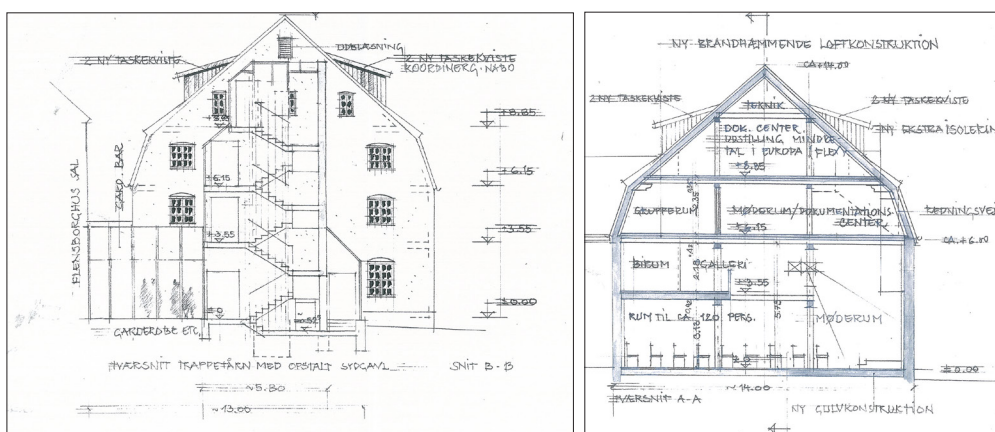
Bygningerne – både det gamle pakhús og købmandsbutikken ud til Norderstraße er SSF's ejendom.

Hverken de europæiske mindretal eller FUEN som deres paraplyorganisation kan bære finansieringen af renoveringen eller de løbende driftsudgifter.

Vores opfattelse er, at Mindretallenes Hus er et projekt med stor betydning for Europa. Derfor er vi af den mening, at en del af omkostningerne burde dækkes via europæiske midler. Dette gælder både renoveringsudgifterne og den daglige drift. For at opnå dette, må vi gøre brug af en nødvendige politiske opbakning.

Forhandlingerne omkring EU's nye programgeneration fra 2014-2020 skal udnyttes med henblik på sikringen af de nødvendige finansielle midler til renovering og drift af mindretallenes hus.

En finansieringsstrategi vil også undersøge, hvorvidt private, regionale og internationale fonde vil kunne inddrages i finansieringen.

Notater

Federal Union of European Nationalities (FUEN)
Redaktion: Susann Schenk, Jan Diedrichsen
Layout: Viola-Rosa Blankenstein

Oktober 2013
www.fuen.org

Medfinansieret af INTERREG 4A-programmet
Syddanmark-Schleswig-K.E.R.N. med midler
fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling

www.interreg4a.dk
www.interreg4a.de

FEDERAL UNION OF EUROPEAN NATIONALITIES
FÖDERALISTISCHE UNION EUROPÄISCHER VOLKSGRUPPEN
ФЕДЕРАЛИСТСКИЙ СОЮЗ ЕВРОПЕЙСКИХ НАЦИОНАЛЬНЫХ МЕНЬШИНСТВ
UNION FÉDÉRALISTE DES COMMUNAUTÉS ETHNIQUES EUROPÉENNES

www.fuen.org

FUEN · Schiffbrücke 41 · 24939 Flensburg · Germany
Telephone +49 461 128 55 · Telefax +49 461 18 07 09 · info@fuen.org